

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu
se primesc. Manuscriptele
nu se retrimit.
INSERATE se primesc la AD-
MINISTRAȚIUNEA în Brașov și la
următorile Birouri de anunțuri:
In Viena: M. Dukas Nachf.
Max. Augenfeld & Emerich Lesner.
Heinrich Schalek. Rudolf Mosse.
A. Oppelka Nachf. Anton Oppelk.
In Budapesta: A. V. Goldber-
ger, Ekstein Bernat. In Ham-
burg: Marcoly & Liehmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
riă garmond pe o coloană 6 or.
și 30 or. timbru pentru o pu-
blicare. — Publicări mai dese
după tarifar și învoială.
RECLAME pe pagina a 3-a o
seriă 10 or. senu 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXI.

"GAZETA" iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumeră la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30, etajul
I.: Pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei
luni 3 fl. — Un exemplar 5 or.
v. a. senu 15 bani. — Atât abo-
namentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 273.

Brașov, Sâmbătă 12 (24) Decembrie.

1898.

Absolutismul unghuresc.

Dicea Hieronymi, vorbind în ședința de alaltă-eri a camerei unghure despre legea-Tisza, că nu se pot incasa dările, cari nu vor fi votate în mod legal și că nici cu legea-Tisza nu se poate face această, fiindcă §-20 al art. de lege XXII din 1886 dă drept comitatelor să refuze incassarea acelor dări, cari nu vor fi votate de dietă.

Ce va face guvernul cu ast-fel de comitate? Le va constringe cu puterea să primască ceea-ce au drept legal să refuze? Așa întreabă Hieronymi, pe când de altă parte desfășură pericolul, cel va nasce legea-Tisza, ca cas precedent. N'are, dișe el, decât să se provăce la legea-Tisza ori și cine, care va voi să guverneze în viitor fără budget și imputernicire; simplul fapt, că în Ungaria s'au incassat dări fără lege va constitui precedentul inspăimântător.

Și și acum, dișe Hieronymi, decât va urma să fiă amânată dieta, senu să fiă disolvată — ceea ce sub presiunea evenimentelor, cu toate protestările de față ale ministrului-șef, se poate întâmpla ușor: va căde vëlul subțire, și înaintea noastră va sta absolutismul unghuresc! Se gândesc așa dâr și bărbați de talia lui Hieronymi, fost ministru și până eri membru al clubului guvernamental, la posibilitatea ivirii absolutismului. Numai acum a atins cõrda această și Szilagyi, care asemenea a fost ministru și în urmăș prezidinte al camerei, într'o scrisore forte remarcabilă, ce a adresat'o alegătorilor săi din Pojun. El spune, că Banffy e destinat de clică lui Tisza pentru guvernarea absolutistă și că deci nici vorbă nu pôte fi, că Banffy ar voi să se retragă.

Foile opoziționale lătesc acum faima, că s'ar pregăti pentru anul nou în biroul prezidiului ministerial un „manifest regesc“, prin care mo-

narchul va face cunoscută popõrelor sale trecerea în starea înafară de lege. Acest manifest, se dișe, că se tipăresce deja în tipografia statului în diferite limbi, adecă și în limba germană, română, sêrbescă, croată, slovacă și rutenă, și că el ar conținea și un pasagiu, în care monarhul declară, că din cauza purtării factioșe a unei minorități parlamentare, dieta n'a putut să voteze dările și legea recruților, după-ce însê interesul țerii pretinde, ca guvernarea să nu fiă impedită, apelăz la popõrele țerii, ca să-și implinască îndatoririle cetățenesci.

Faime de felul acesta se lătesc ađi, cum am diș, și putem adauge, că se lătesc cu intențiune tocmai din partea opozițională cu scop ca prin asemenea faime să fiă și mai mult alarmată poporațiunea maghiară și să fiă trasă ast fel în cercul marelui acțiuni de protestare, ce s'a inaugurat în toate părțile.

Aparițiunile acestea caracterisază mai bine ca ori și ce stadiul crizei, care e așa de mult înaintată, încât nu mai e speranță ca să se pótă rezolva fără sguduiri interioare.

Nu au ajuns lucrurile încă așa departe, ca să avem deja peste câte-va zile un regim absolutist Banffy și faimele amintite mai sus le considerăm mai mult numai ca un mijloc de agitațiune opoziționistă. Cu toate astea temerile exprimate de Hieronymi și Szilagyi, că s'ar pregăti un fel de absolutism unghuresc nu sunt lipsite de ori-ce temei.

Idealul lui Tisza a fost în tot-deuna un sistem de guvernare mai mult autoritar. Nu numai odată a pledat el la Oradea-mare pentru restricțiunea libertăților publice. Și decât astăđi toate sunt centralizate în mâna guvernului din Peșta, meritul este tot al lui Tisza.

Vorbesc soții de odinoră ai lui Tisza și Banffy de un viitor absolutism unghuresc. Ce a fost însê de fapt actualul sistem nenorocit și

până acumă pentru popõrele nemaghiare, decât nu un absolutism unghuresc, forte factioș și pãrtinitor?

Decă Ungurii se tem, dâr de-un absolutism maghiar în viitor, atunci acesta în realitate nu irsêmnă, decât că absolutismul se va estinde și asupra lor.

Egemonia Maghiarilor.

Intr'un articol datat din Budapeșta și publicat sub titlul de mai sus, se ocupă și „Sieb. d. Tageblatt“ de articolul apãrut în „Reichswehr“ asupra „crizei de stat în Ungaria“, despre care am vorbit și noi. E de părere, că acest articol a eșit din isvor oficios și chiar din biroul de presă unghuresc, și crede, ca și noi, că publicarea lui în fõia din Viena n'a avut alt scop, decât a ađișă șovinismul național al partidelor opoziționale maghiare, punând totă vina pentru faptele guvernului pe naționalitățile nemaghiare și lãudând pe Banffy, ca pe cel mai zelos reprezentant al „statului maghiar național-unitar“ și ca apãrãtor al egemoniei Maghiarilor în contra naționalităților suspiționate cu trãdere de patrie și dușmãnie contra statului. Esența acelu articol oficios este, că cel ce se luptă contra ministerului și politiceii sale, slãbește supremația Maghiarilor și întãresce aspirațiunile și nisuițele secesioniste și dușmane statului ale naționalităților.

„Trebuie să ne intereseze, dișe „S. d. Tagebl.“, când vedem, că guvernul se strădușce a infãțișă prin penele lui plătite poporațiunea nemaghiară a țerii, ca adevãrata cauză, ce a pricinuit sistemul și metodul de guvernare, în contra cãruia, atât partidele opoziționale, cât și o parte a partidei liberale, se luptă acum energic. Aceste naționalități și pretinsa lor atitudine dușmană statului să fiă dâr pentru ministrul-șef prezidinte adevãratul motiv al faptelor sale. Printr'asta se trage în vârtelul certelor dișei, în mod volnic și ofensãtor, una din cestiunile de viață cele mai delicate ale Ungariei, cestiunea naționalităților.

„Se plãnge oficiosul, că minoritatea nu voșce să respecte „dreptul majorității“. Sã ne punem pe acest tãrãm și să între-

bãm: Ore „egemonia Maghiarilor“, ce o pretind, se basăzã pe altă basă, decât pe „dreptul minorității“ atât de mult combãtut în parlament? Legei-Tisza numai prin subscrierea majorității deputãților au voit să-i dea cel puțin „o greutate morală;“ cifra brută se consideră dâr aici, ca hotãrãtoare. Cum este însê în Tãrã? Aici „brutalitatea numărului“ de sigur, că nu pledăz pentru egemonia Maghiarilor; cãci majoritatea de astãđi, cu toate apucãturile artificiale statistice, se află ca și mai înainte pe partea Nemaghiarilor suspiționađi. Acestã majoritate însê nu pôte să ajungã la dreptul său. Este ore această mai puțin nedrept, decât în cazul analog în parlament?

„Ce înșemnã „egemonia“? Ea înșemnã domnirea cea mai înaltã exclusivã (autocratã) asupra unor masse, cari nu sunt egal îndreptãțite și pe cari nu voșce să le lase a participa la conducerea afacerilor publice, pentru-cã pretind, că urmãresc tendințe dușmane statului și că ar fi capabile de trãdere de patrie. Dovedi credibile și tari pentru aceste grele acuzãri n'au aflat, ce e drept, încã până ađi. Cu toate procesele politice și condamnãrile numãroșe în decursul ultimelor trei decenii, vechia dișcãlã: „Calumniãzã numai bãrbațesco, cãci tot-deuna se va lipi ceva!“ a fost întrebuintã în această privință la noi în Tãrã în modul cel mai estins.

„O reprezentare mare mai corãspundãtoare a naționalităților nemaghiare în dietã li-se pare reprezentanților politiceii de egemonie maghiare, un colosal pericol, o pãgubire, ba o sfãșiere a „statului maghiar național unitar“. Dâr aceste naționalități nu sunt ele asemenea cetățeni după lege egal îndreptãțiti ai statului ungar? Formezã ei aici numai o clasã toleratã de elõți? Ungaria nu este tocmai așa patria lor, cum este a Maghiarilor? N'au purtat ele de sute de ani sarcini și n'au adus jertfe în avere și sânge pentru această patrie a lor, tocmai așa de bine, ca concetățenii lor maghiari? De ce să fiã cetățeni de clasã a II-a și a III-a, decât legea și dreptul le dã cetățenia deplinã? Și de ce să fiã periculoșe pentru statul lor pretensiunea la acest drept al lor egal și natural?”

Dupã-ce aratã mai departe, că Ungaria a fost dela începutul esistenței sale un-

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Limba vechilor nõstre cãrți bisericesci.

(Fântã și cronologia ei).

De

Nicolae Sulicã.

(5) (Urmare).

VI.

Coresi a fost unul din cei mai luminađi dintre primii nõstri cãrturarî bisericesci. Din procedura urmatã de el, putem stabili tot-de-odatã și considerațiunile, de cari a fost condus el în special, și în genere toti așa numiți traducãtori bisericesci, în contemplarea și utilizarea textelor atât romãnesci, cât și strãine, ce le-au consultat.

Principiul bisericeii a fost tot-deuna, că din cãrțile sante o iotã nu e iertat să se schimbã; a modifia ceea din scripturã era sacrilegiu. Autentic era textul sfânt, nu-

mai așa, cum era depus în una din redacțiunile sacre ale celor 3 limbi decretate de bisericã ca limbi liturgice oficioșe.

Cu o astfel de scrupuloșã sfințeniã trebuie să fi contemplat strãbunii nõstri, ca bunî ortodoxi, cãrțile sante slave; același respect trebuie să-l fi avut și față de vechile redacțiunii romãnesci: cu greu se putea schimba ceva din textul romãnesc cuprins odatã în scris; totul se reducea la strictul necesar. Nu e mirare deci, decât editorii Testamentului nou de Alba-Iulia (1648) — care, precum se șcie, ca limbã reprezentã față de tipãriturile anteriorã deja un stadiu forte înaintat — se vãd necesitađi să dea necontentit note explicative marginale, cari au chiamierea să clarifice și să tãlmãcescã construcțiunii și cuvinte arhaice.

Cã au adaptat un text romãnesc mai vechiu înși și o mãrturisesc în nota marginalã la fapt. apost. c. 21, v. 3, unde se dișe: „Intorsura cea de mult dișe innotãm, erã noi am diș vinslãm, cãci vinsla cu corabia pe apă“, cu toate, că în prefață se afirmã, că traducerea (?) s'a făcut după

textul grecesc, sêrbesc și latinesc. În prefața bibliiei de Bucuresc (1688) asemenea se afirmã, că ca basã a traducerei (?) a servit versiunea grecescã, latinescã și sêrbescã, dâr de aici ni-se spune destul de clar, că s'a luat „luminã și din alte izvõde mai vechii“.

Afirmãțiunile din cele douã epilõge trebușec reduse la valõrea lor realã, întocmai precum am fãcut și la psaltirea lui Coresi: nu s'a tradus direct din grecesce, latinesce senu slavonesce, ci consultarea acestor versiuni au intenționat cel mult îndreptarea eventualelor erori ale versiunii romãnesci deja esistente și utilizate. Incolo acestã versiune romãnescã, ca limbã, rãmãnea aprõpe intactã. Puținã adaptare, modernisare, pentru ca ruptura, abisul între aceste moște strãvechi de limbã și graiul viu contemporan să nu fie atât de grozav, și totul era gata. Și decât se ivia un cap luminat, dâr și mai avut în prejudiđii bisericesci, cum a fost Coresi, cãnta să conserve după puținã autenticitatea celor sante: slavisa, strica așa-dãrã, ce era ro-

mãnesc; pe când unul cu puținã culturã bisericescã, și așa cu mai puține prejudiđii pravoslavnice, cum va fi fost redactorul psaltirei scheiane, lãsa frãu mai liber sentimentului său romãnesc, producea romãnescce, lucru, ce se pôte afirma în totã întregitatea sa despre traducãtorul Leviticului (circa 1560), a cãru limbã fiind, precum se vede, limba grãitã contemporanã, nu se deosebesce aprõpe întru nimic de graiul viu de ađi.

Până unde merge acestã rezervã conservãtoare, ni-o dovedesce în modul cel mai caracteristic mai sus amintita psaltire a diaconului Coresi, care cu totã nisuița (?) sa de a scrie „cu adevãr“ — consultãnd spre scopul acesta și redacțiunea „srãbescã“ — tot pãstrãzã fãrã pic de scrupul toate anomaliiile și absurditățiile de traducere ale psaltirei scheiane. Etã, ca curiositate, cãte-va axemple:

„Toatã di rușinea mea între mine iese și reacele feațeei meale coperimẽ (138,160), care în versiunea lui Hieronymus sunã astfel: „Toto die ignominia mea

stat poliglot, în care au putut să existe autonomiile naționale municipale și bisericești ale diferitelor popoare, fără ca statul printr'asta să sufere ceva, „S. d. Tagebl.“ încheie așa:

.... „In contra „egemoniei“ naționalitățile întotdeauna vor purta o luptă de apărare, căci această egemonie înseamnă asuprirea lor, amenințarea bunurilor lor naționale, vătămarea și scurtarea drepturilor lor bine întemeiate“....

Din Austria.

După-cum am semnalat ieri, „Reichsrath“ ul austriac a fost prorogat pe timp nedeterminat. Această prorogare, venită ca o surprindere, nu este numai o simplă vacanță de sărbători, ci se pare a fi începutul acțiunii estraparlamentare a guvernului. Ești de ce: comisiunea austriacă pentru pact nu și-a încheiat încă lucrările prealabile, ea nu și-a făcut raportul guvernului nu s'a pus la ordinea zilei spre desbaterea camerelor proiectul pentru provisoriu. Thun n'are speranțe, ca față cu noua obstrucțiune declarată să poată vota pactul pe cale parlamentară. El este decis d-er, a susținut status quo pe baza §-lui 14.

Mai remarcăm, că guvernului i-a succedat foarte cu greu a stabili o deplină înțelegere cu Cehii. El li-a promis, că la adresa dietei provinciale boeme Maj. Sa va răspunde printr'un rescript prea înalt, în care se cuprind concesiunile și propozițiunile regescel. Ca preambul la aceste concesiuni se consideră și aceea, că gimnaziul din Troppau a fost statificat cu limba de propunere cehă, din care cauză printre Germanii din Silesia este mare nemulțămirea.

De altfel, după cum se ventilază prin unele cercuri politice din Viena, pozițiunea ministerului Thun ar fi sgduită de când monarhul a făcut într'o scrisoare autografă obiect de discuțiune declarațiunile lui Thun privitoare la espulsarea din Prusia a supușilor austriaci slavii. Scrisoarea din cesțiunea a înmănat'o împăratului Wilhelm ambasadorul austro-ungar Szögyeny din Berlin.

„Gazeta de Colonia“ comentând scirea despre pozițiunea sgduită a ministerului austriac, este cu totul de altă părere. Ea nu crede acestei sciri, dimpotrivă vede, că cu toate eșecurile îndurate de Thun, el stă încă tare — „lucru, care din mai multe puncte de vedere este regretabil, dore-ce rămânerea lui Thun în fruntea guvernului, este foarte periculoasă pentru raporturile esterne“.

Nici în Austria d-er lucrurile nu stau mai bine. Incurcăturile sunt mari și acolo și aceste incurcături influențează și mai mult asupra crizei de dincăce de Leitha.

Croații și Dalmația. În ședința dela 20 Dec. a dietei provinciale din Agram, deputatul Dr. Franck anunță, că voeșea să facă o propunere privitor la unirea Dalmației cu Croația. Președintele dietei a emis părerea, că propunerea aceasta este în realitate o interpelațiune, care nu poate fi pusă imediat în discuțiune. Mazzura declară, că tot Croatul doarece și cere în

corporarea Dalmației, însă protestă în contra cetirei propunerii. David Starcevič se ridică apoi energic în contra coalițiunii dicând, că membrii coalițiunii au amăgit poporul și au despărțit pe frații din Dalmația de cătră cei din Croația. Atacă apoi violent pe Mazzura, dicând despre el, că este un bandit, care în dieta provincială nu reprezintă, decât interesele lui proprii. În fine la propunerea lui Dr. Spevec s'a cetit moțiunea lui Franck, care culmină în aceea, ca dieta croată să resolve cesțiunea unirei Dalmației cu Croația, fără considerare la Ungaria, prin o comisiune de câte 12 membri aleși în înțelegere cu Dalmația.

Dreptul bisericei și al gimnaziului român din Brașov.

(Din Senatul român.)

D-nul D. Sturdza. *Preș dintelu Consiliului* (continuând): D-l Maiorescu dice: Este lege și trebuie ca ministrul să o execute. Dacă școala și biserica se vor suprima prin executarea legii, ce-i pasă ministrului!

Ei am d-er și dic: Nu pot să dau banii noștri datorii școlii și bisericei din Brașov, ca să se ia din acest prilej motiv legal de a se închide școala și biserica din Brașov. Mai bine aștept și caut să lămuresc cesțiunea. Bani nu se pierd! Bani stau la Cassa de depuneri și când se va lămurii cesțiunea, și guvernul ungar va recunoșce, că acești bani reprezintă o datorie drăpță și legitimă, de origine privată, școala și biserica își vor lua banii în mod deschis și fără teamă de-a fi desființate a doua zi.

Că lucrurile stau ast-fel numai unui om de rea credință nu-i va conveni. V'am cetit actul oficial, prin care guvernul austro-ungar m'a făcut atent, că dacă vom face vre-o plată la biserica și școala din Brașov, acestea se vor închide. Această declarație netedă și clară mai mult încă m'a confirmat în convingerea, că ceea ce făceam e bine.

Dacă a-și fi plătit sumele datorate în asemenea condițiuni, și dacă biserica și școala se închideau, atunci a-ți fi vădut pe amicii Take Ionescu și Maiorescu braț la braț, strigând la tradare! Atunci i-am fi vădut tunând și fulgerând, și acuzându-mă, că eu am închis biserica și școala din Brașov, și că am fost un nepriceput, căci trebuia să știu ce urmări vor avea acele plăți! Atunci ar fi d-er d-lor: Până nu se închid școala și biserica merge cum merge; d-er nu vedé Sturdza, că dacă se închid ele, mai cu greu va fi ca să se mai redeschidă?!

Dacă d. Maiorescu a avut convorbiri în privința acesta — căci convorbiri au fost — nu știu; dacă d-sa a susținut, că ceea-ce datorim e rentă și eu o simplă datorie veche, eră-și nu știu. Cele dișe de d-sa astăci sunt lucruri vagi, ceea ce am d-er însă eu în convorbirile ce am avut cu baronul Aehrental, e atât de clar și de lămurit, încât ministrul plenipotențiar al Austro-Ungariei a găsit, că poate face obiectul unor tratative între ambele guverne.

Aceste tratative sunt deschise; ele urmăz. Crede d. Maiorescu, că e bine să le suprimăm și preferă ore d-sa mai bine să se închidă școala și biserica din Brașov, pentru-ca să mă poată turti pe mine? Ore acesta ar fi dreptate cu școala și biserica din Brașov? și durere de inimă? și conștiință conștientă și limpede?

Din actele cetite de mine mai reese clar, că din capul locului, de când am devenit ministru în 1895, au început tratative diplomatice în privința acestei rente, cu scop ca ea să poată fi plătită în mod regulat și fără neplăceri din vre-o parte.

Acum vă întreb, d-lor Senatori, în ce parte e delatiunea, e réua voință, în ce parte e ura, în ce parte e nepriceperea și nesocotința? În partea mea, séu în partea onorabililor mei adversari?

D. Maiorescu își trage originea sa de dincolo de Carpați. Bărbați însemnați din familia sa au rămas acolo — Episcopul Popasu; alții, ca venerabilul séu părinte, au trecut munții în câmpiile dunărene. D. Maiorescu are prin urmare o origine, de care se poate fali și se și fălesce. D-sa e om învățat, unul din cei mai învățați dintre noi; d-sa e doctor în filosofie și în drept, profesor de filosofie la Universitatea din Bucuresci, traducător al lui Schopenhauer, fost rector de Universitate, membru al Academiei Române; d-sa e în capul unei școlii literare nouă, a fost ministrul cultelor și al instrucțiunii publice de mai multe ori, e unul din advocații cei mai distinși

ai Regatului; d. Maiorescu e unul din oratorii cei mai distinși ai Senatului.

Câte titluri are d-sa, cu cari se poate fali!

Eu — nu pot să-i opun nimic. N'am nici un titlu academic. N'am fost nici măcar învățator de școlă primară sătenescă, necum rector de Universitate. Nu am fost și nu sunt avocat!

Sus stă d. Maiorescu, mai ales când stă braț la braț cu d. Take Ionescu! D-er ori și cum, ori cât de sus stă, d-sa pute să se gândescă, că atât de prost și de nepriceput tot nu sunt, ca eu pe mine însu-mi să mă dau de mal, și acesta fără de nevoie!

D-er mai este aci și altceva; toate re-lele și răutățile, pe cari poate cine-va să le săvârșescă, d-l Maiorescu și cu amicii săi mi-le pun în socotela mea, pentru-ca au convicțiunea, că un biet numismat și iubitor de documente vechi, își va pierde cumpétul și va pica ușor în grôpa ce i-o sapă ômenii de o dibăcie neindoioasă!

Nu poate înghiți d-l Maiorescu, că sunt și eu la Academia ceva, și ar vrea mai bine să fiu portarul Academiei.

D-er ceva mai mult încă. Cum îndrănesc eu să mă amestec în politică? Cum îndrănesc eu să stau la vorbă serioasă cu d-sa? și încă să am obrăznicia să mă pun față în față cu d-sa și să-l contrațic? Vedeți, d-lor Senatori, această îndrăsnelă a mea nu o poate ierta, precum nu vă poate ierta nici d-vôstré din majoritate, că aveți încredere în mine.

D-l Maiorescu ar voi, ca partidul liberal să fiă desb'nat, despărțit, ca să nu poată să mergic înainte ca partid, pentru-ca atunci să pescuască în partid aderenți și să-și mărescă astfel cercul d-sale la guvern, pentru-ca atunci să aplice libertățile publice pe spatele cetățenilor, cu căldura cunoscută și iubirea probată. (Aplause).

Vedeți! D-l Maiorescu nu mai poate înghiți încă un alt lucru. D-sa, bărbat în vâțat, hârșit în multe, și publice și private, pentru că este și advocat — d-sa, considerat, ca unul din luceferii învățământului nostru — n'a isbutit, de câte ori a fost la Minister, să facă reforma cea mare a instrucțiunii. A venit însă un biet matematician, care nu e nici de școala nouă, nici de școala veche, și peste capul d-lui Maiorescu, și fără a avea înalta d-sale încredințare, a făcut reforma, și încă e pe cale de a-o aplica. Și ce reformă bună, folositoare, priincioasă, și care a prins în corpul didactic și în țără! Cum să ne ierte d-l Maiorescu, ilustrul filosof, de acest mare păcat! Inde irae! (Aplause).

D-er să mi dați voie să vă mai spun, ce sunt toate aceste întorsături. D-sa a voit să facă efect prin darea la tribunal a petițiunii de deschiderea procesului bisericii și școlii din Brașov în contra Statului român, tocmai în ziua de 28 Octombrie, în ajunul alegerilor comunale, cari scîpă, că erau hotărite pentru ziua de 1 Noemvrie! Apoi, nu este invederat, că procedarea acesta nu este decât o manoperă electorală, și d-sa crede, că prin această manoperă se va grăbi căderea guvernului, tocmai în ajunul deschiderii parlamentului?!

D-l Maiorescu a mai amintit astăci și a apasat, că noi liberalii nu suntem uniți. D-er junimiștii sunt ore un singur trup și un singur suflet cu conservatorii? Ore nu a și avut și nu aveți adesea certe, și chiar acute?

Există și între noi câte o mică neînțelegere, d-er ômenii suntem, și nici d-vôstré nu vă dați înlătur de acest ponos secular; d-er când vedeți, că vom să reintrăm la împăcare și frăție, atunci veniți cu interpelări, cu meșteșugiri, ca să aduceți vrăjbă și nedumerire între noi.

Apoi nu am eu dreptul să dic, că acestea sunt meșteșugiri? Spun deschis, că de asemenea meșteșugiri mie mi-e témă, căci sunt obișnuit cu vorba drăpță, ér nu cu vorba și faptă cu două înțelesuri.

Să șoie însă d-l Maiorescu, că și noi suntem vigilenți și vom căuta să ne punem la adăpost de aceste manopere!

Un fapt e cert, că adversarii partidului național-liberal s'au asvilit cu multă turbare în contra mea. Dacă a-și privi acest fapt numai din punctul de vedere personal, nu rămâne îndoială, că el mă onorează. Sunt cine-va, pot dice cu mândria, de vreme ce bărbați de cea mai mare considerație din partidul conservator, m'au găsit pe mine în calea lor ca cel mai principal obstacol. Sunt cine-va, pentru-ca ura și violența, ce se deslătuiesc în contra mea dovedesc, că reprezintă o putere în această țără, o putere, care m'a adus și mă mentine aci, unde sunt, și unde sunt un obstacol pentru conservatorii de-a lua puterea cu asalt, cum o doarece în momentele de față d-l Maiorescu.

De altfel, toate acușările, pe cari d-l Maiorescu le aduce în contra mea cu atât de multă nedreptate, eu le primesc aequo animo — cu liniște sufletescă — pentru-ca în fiă-care și mă întreb și mă examinez, cum stau eu cu datoriile serviciului mie încredințat, în fața Regelui și în fața Statului și când stau în fața acestor înalți judecători cu întreaga mea ființă, cu întreaga mea bună-credință, cu totă inteligența mea, cu totă pătrunderea mea de spirit, cu totă activitatea mea, cu totă ființa mea intelectuală și morală și mai ales morală (Aplause) atunci ved, domnilor, că stau tare, ca o cetate (Aplause).

Sunteți în drept să asediați cetatea acesta, și să dați asalt în contra ei. D-er până acum asalturile d-lui Maiorescu și a amicului séu Take Ionescu nu au fost făcute nici cu tunuri bune, nici cu puști bune, nici sub o conducere bine pricepute. Din acest punct de vedere eu mă socotesc foarte asigurat în fața conștiinței mele, în fața răspunderii ce port cătră Rege, cătră țără, cătră partid și voiți mai adăoga și cătră ori-ce bărbat de bună credință și de conștiință. (Aplause).

(Urméz după această replică d lui Maiorescu și răspunsul d-lui Sturdza la această replică, pe cari le-am reprodus în Nr-ii 281 și 283 ai „Gaz. Trans.“ di. au. c.)

Starea crizei.

Pe când în dietă continuă lupta pro și contra guvernului, opiniunea publică a Maghiarilor este ținută în extremă încordare prin agitarea cesțiunilor dela ordinea zilei afară din dietă. — De însemnătate este o scrisoare a fostului președinte al camerei, Desideriu Szilagy, adresată alegătorilor săi din Pojun asupra situațiunii. Scrisoarea lui Szilagy este o grea lovitură aplicată cabinetului Banffy și în deosebi clipei tiszaiste. Nu mai puțin el condamnă majoritatea guvernamentală, care a neglijat de-a salva la timp relele și gravamele existente pentru a evita reinocitele turburări și incurcături de ađi. Szilagy declară, indirect, că autorul intelectual al tuturor relelor de ađi este Tisza, cu care o rupe total. Proiectului-Tisza atribue și cauza pentru care, — simțindu-l înainte — s'a retras dela presiul camerei.

— O fôie unguressă din Peșta spune, că Banffy este pe deplin convins asupra situațiunii imposibile în care a ajuns în urma intrigilor tiszaiste. El, prin ômenii săi de încredere, încercă a pipăi pulsul opoziționalilor și a afla, că cu ce preț „resvritorii“ s'ar învoi să-i voteze indemnitate. Se dice, că el ar fi apucat să abandoneze ideea candidaturii lui Perczel la postul de președinte al camerei, dacă până la 31 Decemvrie stângacii i ar face posibil să-și voteze proiectul de indemnitate. Opoziția încă nu vré să audă despre un compromis de felul acesta, decât în cazul când partida liberală va delătura pe Banffy, ca pricinuitor al tuturor relelor.

Diarul german „Tägliche Rundschau“ din Berlin publică un articol intitulat „Szilagy, Banffy și Tisza“ privitor la stările din Ungaria în care dice între altele:

„Lex-Tisza este cea mai rea însușire, care face să fie urgentă și imposibilă persoana autorului ei. Bătrânul Tisza arată modul în ce chip se poate da cu tifla constituțiunii; arată că Banffy, în strimțoarea lui, s'a aruncat cu totul în brațele clipei tiszaiste. Prin acesta însă el și-a pecetluit soarta. După-ce Tisza timp de 15 ani a stat în fruntea guvernului, el a devenit atât de urgent, încât la 1889 a trebuit să se retragă. Puterea n'a dat'o însă cu totul din mâinile lui. Sub toate guvernele de atunci și până ađi, clica tiszaistă a fost cea mai puternică în partida guvernamentală. Mai întâi Banffy s'a nisuit a-se scăpa de tiszaistii cu prilejul alegerilor din 1896. El s'a îngrădit binișor cu recruți necunoscuți și o gardă credincioasă, cu așa numitul *populus Banffyianus*, și cu ocazii date s'a nisuit a respinge influența lui Tisza. La început Tisza nu avea plăcere de a-se revrăti pe față, deși scrișnind din dinți vedea, că rămâne singur: a așteptat deci liniștit să-i vie timpul. La totă întâmplarea, sub înriurirea lui Tisza s'a hotărât Banffy

observatur mihi, et pudor faciei meae obtigit me“.

„Să se récească și să se rușineze, ce cerură sufletul meu. Să se toarne înapoi și să se récească ce cugetă mie réu (213,3,4: *Pudifant*, deficiant adversantes animae meae; opperiantur opprobrio et ignominia quaerentes malum meum).

„Reacele“ în loc de „pudor“ (rușine) și a se „reći“ în loc de „pudifieri“ (a se rușina) nu sunt, decât o grosolană confușiune a vechiului bulgarului stydŭ (pudor) cu „studŭ“ (frigus).

Încă un exemplu. „Și de corn cu un corn“, ceea ce rezultă din absoluta neînțelegere a textului slav: „ni ot rogă inorjă“, căruia îi corăspunde „et a cornibus unicornum“ și „καὶ ἐπὶ κεράτων τὸν μονοκέρατον“.

(Va urma.)

să primescă decisiunile din Ischl și să le țină secrete față cu parlamentul, ceea-ce a avut ca urmare izbucnirea obstrucțiunii. Banffy tot mai adânc cădă în cursă, până când în fine Tisza a fost singurul politic, care a știut să aștepte un mod practic de a-și realiza speranța veche, ca pe fiul său mai în vârstă să-l vère în cabinet, ăr cu timpul să-l pună în fruntea guvernului. Inse delă 1889 încôce numele Tisza a devenit și mai urgent, și revoluția de palat, al cărei scop a fost trântirea lui Szilagy și punerea în plan a lui Tisza junior, numai în parte a succés.

Spune mai departe, că deși Szilagy, oare este personă ingrâtă la curte, nu va fi chemat în fruntea guvernului și cu tôte că Banffy se bucură încă de încrederea Corônei, totu-și nici acesta încredere, de oare face us în abundență, nu-l va pute ajuta să trecă peste imposibilitatea de a susține dualismul în Ungaria alt fel, decât respectând constituțiunea. În Ungaria nu se pôte închipui absolutism asouns — de gēba ține bătrânul Tisza decisiunea celor lași pe sēma stării afară de lege.

SCIRILE ȚILEI.

— 11 (23) Decemvre.

Regele și Regina României pentru sbracul Maj. Lor Regele și Regina României au ordonat, să se dea din casseta lor particulară suma de 30,000 lei pentru a fi distribuită de sērbătorile Crăciunului populațiunii sērace din Bucuresci, Iași și Craiova.

Libertatea de pressă în Serbia. De când în Serbia s'a adus noua lege de pressă, confiscările ȋiarelor și arestarea redactorilor este la ordinea țilei. În Serbia sunt interțise aȋi tôte foile sērbesc din Ungaria, cu tôte acestea ele sunt contrabandate pe ascuns. „Zastava“ din Neoplanta este demult proscrisă, și de se întēplă ca cine-va să fiă prins cu răspândirea ei pe toritor sērbesc, este fôrte aspru pedepsit. De curēnd s'a întēplat, că redactorul dela „Mali Journal“ din Belgrad a primit un pachet din Neoplanta. La posta principală din Belgrad pachetul a fost desfăcut și s'au aflat în el esemplare din „Zastava“. Judecătoria a pornit imediat cercetarea contra redactorului Zavics dela „Mali Journal“ și în sensul noșei legi de pressă la osēndit la *I an închisôre*, deși dovedise, că el n'a comandat pachetul în Neoplanta.

Ėrnă în Neapol. Din Neapol sosesc sciri aprôpe de necredut. Orașul palmilor și al florilor este acoperit de zăpadă, un fenomen al naturii pôte mult mai deosebit, decât erupțiunea Vesuvului. S'a întēplat chiar minunea, că trei ômenî sē înghețe de frig în Neapol. De când Vesuvul a îngropat în lavă Pompei, o astfel de minune nu s'a mai întēplat în renumitul oraș al Italiei.

Sinucidere în biserică. În cronica sinuciderilor este unică în felul ei aceea, care s'a întēplat alaltăeri în biserică catolică din Dobrișin. Sub decursul serviciului divin un individ, numit Andrei Hanșinetz, un biet muncitor de 32 ani, și-a tras un glonț de revolver. Biserica a fost închisă imediat, și numai după o nouă sântire va fi deschisă.

O dresătoare de fiară sfășiată. Visitații menageriei Vinella din Bruxella, după cum se telegrafază de-acolo, au fost țilele acestea martorii unei scene grozave. O leică, după-oe dresătorea a terminat cu producțiunile, s'a infuriat și a sărit asupra ei, înfășindu-și ghiarēle în carnea ei și sfășiându-o în bucăți. Privitorii, cuprinși de grôză, grăbiră care de care mai în grabă spre usă, așa că din cauza imbulzei mari mulți au suferit contuziuni.

Reuniuni, ori conferențe?

În nr. 266 dela 4 (16) Dec. c. al fôiei nôstre a apărut sub titlul de mai sus o corespondență din districtul Sibiului. Autorul, vorbind despre convocarea Reu-

niunii invēțătorilor români gr. or. din acel district pe țilele de 5 și 6 Decemvre v. c. în Sibiū, a arătat, că ea stă în contradicere c'un concul al sinodului arhidiecezan, prin care din motive de ordine mai înaltă, cari privesc conservarea integrității autonomiei bisericesci și școlare, s'a hotărât a-se abandona sistemul reuniilor invēțătoresci și a rămâne pe lângă conferențele invēțătoresci prevēdute în statutul organic. S'a și respectat acest concul, căci conferențele s'au ținut în regulă. Cu tôte astea biroul comitetului central al amintitei Reuniuni a aflat cu cale să convôce pe membri la o adunare generală, ăr Consistoriul a luat convocarea la cunoscință. Autorul corespondenței din cestiune vede într'asta o abatere dela conculul Sinodului, și nu fără cuvēnt și-a exprimat nedumerirea atāt față de Consistoriu, care a luat la cunoscință un fapt, ce sta în contradicere cu un concul al Sinodului, cât și față de d-nii convocatori Dr. D. P. Barcianu și A. Galea, cari prin această convocare de o parte au desconsiderat gravele motive, pentru cari Sinodul s'a vēdut silit a părăsi sistemul reuniunilor, de alta au aruncat o notă sarcină asupra epitropiilor parohiale, de-a mai provede odată pe invēțători cu diurne și paușal de călătoria.

Acestea fiind vederile autorului corespondenței publicate în țiarul nostru, trebuia, ca cei interesați să caute a liniști publicul într'un chip sēu într'altul, eventual a dovedi, că vederile corespondentului sunt neîntemeiate.

În loc de-a fi procedat astfel, după noi singura cale corectă și leală, s'a stors un concul al adunării „Reuniunii invēțătorilor gr. or. din districtul Sibiului“, și nută în 5 și 6 Dec. a. c., prin care „adunarea generală votază cu unanimitate iubutului și valorosului ei președinte, d-lui Daniil P. Barcianu, deplină încredere...“, ăr în ce privesc pe autorul corespondenței publicate de noi, „considerând, că cele scrise sunt *neadevăruri, insinuări, ponegriri și calumnia pēcătoșe*, isvorite sigur din o inimă pătimașă, adunarea generală declară, că este *subdemnitătea* sa a sta de vorbă în detalit cu respectivul autor-calumniator din... tufă al *nefericitului* articol“.

Ei bine, prin acest concul, — ce ni-l'au trimis d-nii invēțători I. Bratu, Maniu Lungu și D. Mosora drept „întēmpinare“, „din însărcinarea membrilor“ numitei reuniuni — convocatorii adunării, precum se vede, se cred dispensați de-a mai răspunde la observările serioșe ale autorului corespondenței publicate de noi.

Ar fi prea curios, decât printr'o simplă manifestare de plăcere ori neplăcere, de încredere ori neîncredere, facă-se ea prin ori și cine, în ori-ce mod și ori cât de vehement, s'ar putē deschide ușița de scăpare dinaintea responsabilității pentru faptele reale sēvrișite. Cu această modalitate ar fi prea ușor pentru ori și cine de-a se justifica față cu ori-ce greșelă.

N'a întrebat nimenea, decât adunarea d-lor invēțători din districtul Sibiului își ține de demnitate, ori de „subdemnitate“ a sta de vorbă cu autorul corespondenței, oi cestiunea era să se dovedescă, decât și într'u cât constatările dēnsului sunt întēmeiate ori nu. A constata, că procederea convocatoriilor a stat în contradicere cu un concul al Sinodului, este ôre „neadevăr“, „insinuare“, „ponegrire“, „calumnia“ etc.?

Conculul menționatei adunări, deși s'a făcut atātă reclamă cu el prin foile nôstre, nu-l putem considera deci ca întēmpinare, cu atāt mai puțin ca o rectificare, ci el este o simplă declarațiune fără de valôre, în ce privesc cuprinsul corespondenței publicate în fôia nôstră.

Revistă externă.

Rusia și Austria. „Neue fr. Presse“ relevază importanța visei Maj. Sale monarhului Francisc Iosif I. la contele Kapnist, ambasadorul rusesc la Viena, făcută din incidentul onomastice țarului Nicolae. Fôia vienesă țice, că acesta vizită pare a confirma credința, că raporturile dintre

Austro-Ungaria și Rusia au devenit mai strinse în timpul din urmă și că guvernul din Viena, departe de a ascunde acest fapt, se silescă dimpotrivă a face să iasă la ivelă în mod accentuat aceste raporturi. Visita din cestiune mai dovedesce, ce valôre mare se dă bunelor relațiilor dintre Austria și Rusia.

Francia și Germania. ȋiarul rusesc „Petersburgskija Vjedomosti“ constată cu bucuria întorsătura favorabilă, ce s'a făcut în timpul din urmă în Francia privitor la raporturile ei față cu Germania. Numita fôie este informată din isvor „pe deplin acreditat“, cum țice, că cestiunea necesității apropierii de Germania nu preocupă actualmente numai pressa și opiniunea publică francesă, ci și pe politici și bărbății de stat ai Francesilor. Aparițiunea această, continuă „Vjedomosti“, trebe ca toți s'o salute cu bucurie. Cestiunea Elsației-Lotaringiei și-a pierdut deocamdată în Francia importanța ei de primul rang; puterile de pe uscat și-au transpus activitatea politice lor externe pe terenul coloniilor, unde Francia pôte progresa umăr la umăr cu Germania. Rusia la rândul său — încheie țiarul rusesc — va sprijini din tôte puterile apropierea dintre cei doi rivali puternici, căci pe calea această problema păcii și planul de desarmare al țarului se pôte realiza cât mai curēnd. Espunerile țiarului rusesc se contradic puțin cu constatările ce le-a făcut în urmă împēratul Wilhelm în aprecierea situațiunii politice universale țicēnd, că tocmai în timpul din urmă s'a produs contraste pronunțate, cari ușor pot să ducă la o decisiune, adecă la rēboiul.

Prințul Nichita la Sofia. În capitala bulgară se fac mari pregătiri în vederea visei, ce o va face prințul Nichita al Muntenegrului la curtea bulgară. E vorba, ca după anul nou principel muntenegrin se reintôrce principelui Ferdinand visita ce i-o făcuse acesta câteva luni înainte la Cetinje. De sigur, că și cu prilejul acestei întevederi între cei doi principii din Balcani se vor pronunța toate și se vor face manifestări menite a pune în lumină viuă alianța de mult bucinată între Bulgaria și Muntenegu sub scutul și înaltul protectorat al țarului rusesc.

Congresul macedonean, care s'a ținut mai în urmă în Sofia, a decis să trimită marilor puteri un *memoriu* asupra cestiunii macedonene. Memoriul acesta a fost tipărit țilele trecute și în curēnd el va fi distribuit marilor ambasadori din Constantinopol. Comitetul revoluționar macedonean a mai decis, că cu începutul anului viitor să se dea un țiar. Comitetul crede, că acum după-oe s'a resolvat cestiunea Cretei, aosit timpul, ca reformele macedonene să fie stôrse cu buna, ori decât nu cu forța dela Turcia. În decursul acestei ieri, comitetul va pune la cale o mare agitațiune în direcția această, ăr la primăvară, eventual, va pași pe terenul faptelor.

Călindare pe anul 1899.

Dintre călindarele românesci apărute pe anul 1899, avem până acum înaintea nôstră următoarele:

Între călindarele întocmai cu deosebită considerare la trebuințele poporului nostru a apărut: în Brașov „Călindarul Plugarului“. Pe lângă partea calendaristică și alte date și amēnunte obișnuite, conține portretul și biografia lui Bărnuțiu; din partea literară și economică remarcăm: Calea catră fericire din opere alese de Franklin (Lenea, îngrijirea, cruțarea, luxul etc.); Plugar român, poeziă de I. Nenitescu; Scrișorea ieroglifică a Egiptenilor și scrișorea cu litere; Rada, poeziă de G. Coșbuc; Punguța cu doi bani, poveste de I. Creangă; O scrișore despre Isus Christos; Jidanul călare, poeziă de T. Speranță. Privitor la economiă mai găsim următorii articuli: Plugăritul și rotațiunile; Tăciunile de grâu; Mohorul; Gunoiul verde; Mașina de secerat; Întrebuițarea vacilor la lucru; Coșii vitelor; Ciurma porcilor, Pόμεle vermēnoșe; Păstrarea legumelor peste iernă

etc. În partea higienică: Cum să ne ferim de tuberculosă sēu oftică? Sfatul practice privitor la arsuri, la otrăviri, la scursorile de sânge; Poveșe unui bețiv; Diverse; Glume etc. etc. — Prețul 25 cr. (cu posta 30 cr.) Se pôte procura dela Tipografia A. Murășianu, din Brașov.

În Sibiū a apărut „Călindarul Poporului“. Pe lângă partea calendaristică și amēnuntele obișnuite conține: Dela 1848 (adunarea dela Dumineca Tomii); Andrei Mureșianu (cu ilustrațiune); Eu mi-s, esc și sunt Român, poeziă de I. Dariu; Tēră fără bătrâni, de V. A. Urechii; Doine și icône din lumea românescă (poezii populare din tôte țerile locuite de Români); Rēvașul nostru (cronica întēmplărilor pe tôte terenene începēnd din Septemvre 1897 — Sept. 1898) În partea economică: Cum s'ajungem la mai bine? Poveșe (economice și igienice); Deris etc. În text se află vre-o 18 ilustrațiuni, între cari unele mai ales, cari represintă țărani și țărance române, sunt frumoșe și bine succese. Prețul 20 cr. (cu posta 25 cr.) Editura „Tipografia“ în Sibiū.

Alt călindăr, întocmit cu deosebită privire la țărănul agricultor, a apărut la Bucuresci tot sub titlul „Călindarul Plugarului“. Acesta e întocmit de d-l Dr. Maximilian Popovici, chimist-agronom. În partea literară și economică aflăm următoarele scrieri mai mari: Pietrele Dômnei, de Carmen Sylva; Îngrășăminte chemice; Economia vitelor, de A. Furtună (18 pag.); Pacostea beuturilor alcoolice de L. Tolstoi; Pomologiă (un tractat de 16 pag.) de I. Hașeganu; Podgoriile nôstre de M. Popovici; Cultura vitelor americane altoite, de P. Glodeanu; O poveste de A. Pann; Tehnologii (fabricațiunile oțetului, vin de fructe de M. Popovici); Uscarea prunelor, de M. Popovici; Grăunțele, de Tolstoi; Apicultura, de M. Popovici. Urmēză alte poveșe economice etc. Prețul 50 cr. (cu posta 55 cr.) Acest călindăr se pôte procura dela librăria „Ciurcu“ din Brașov.

În editura librăriei W. Kraft din Sibiū a mai apărut: „Călindarul Săteanului“, care însă afară de părțile calendaristice, de anunțuri și reclame conține numai vre-o 10 pagine cu materiă literară și economică (Badea Nicolae, de Maria Cioban; Poezii populare; poveșe economice și practice) La urmă ceva umoristic În text 5 ilustrațiuni. Prețul 17 cr. (cu posta 20 cr.)

Tot în editura librăriei W. Kraft din Sibiū a apărut cu litere cirile „Calendarul pe anul de obște 1899.“ Anul 57. Conține Sfatul pentru economi; Ceva despre îngrijirile, ce trebe date copiilor în anul dintăi; Ceva despre gunoi și îngrijirea lui; Mijloc pentru stîrpirea floxerei; Regele Matia și baba Parașca, de Rădulescu Niger; Fôrele isteț; Urmēză vre-o patru poezii de autori moderni, ăr la urmă glume, poveșe practice. În text două ilustrațiuni umoristice. Prețul 25 cr. (cu posta 30 cr.)

Altădată vom anunța călindarele diecesane și pentru familie, ce ni-au mai sosit la Redacția.

Literatură.

Minunate sunt pentru popor scrierile fericitului Ioan Creangă, cari conțin cele mai drăgălașe povești, istorisirii, poezii etc. N'ar trebui să lipsescă aceste scrieri nici dintr'un sat, în care există cetitori români, căci ele procură cetitorului nu numai fôrte plăcute momente de petrecere, dăr îi dau și fôrte prețioșe poveșe și invēțături. Tôte scrierile la-olaltă costă numai 1 fl. trimise francat și se pot căpăta la tipografia „A. Mureșianu“ în Brașov.

„Pinteza Viteazul“, tradițiunii, legende și schițe istorice, de Ioan Pop-Reteganul. Acesta, pe cât șcim, e cea mai completă scriere despre eroul Pinteza. În ea se cuprind fôrte interesante tradițiuni și istorisirii din tôte părțile, pe unde a umblat Pinteza. Se află de vândare la tipografia „A. Mureșianu“ în Brașov și la autorul în Reteag (Retteg). Prețul 20 cr. (cu posta 23 cr.)

A eşit de sub tipar, și se poate procura

CĂLINDARUL PLUGARULUI

dela Tipografia A. Mureșianu din Brașov,
Prețul à 25 cr. (cu posta 30 cr.)

(Vânzătorii primesc rabatul cuvenit.)

Noul călindar, întocmit anume pentru trebuințele poporului nostru — în afară de partea calendaristică, cu târgurile, semnele timpului, diferite povește economice pentru fiă-care lună și alte multe, — cuprinde încă un bogat material cu articuli prețioși din sfera plugăritului, grădinaritului, a economiei de vite, a economiei casnice etc.; apoi din istoria lumii, poesii de dragoste, eroice și glumețe de cei mai renumiți scriitori ai noștri; articuli și povește pentru păstrarea sănătății și averii etc. La fine urmăză diverse, glume și anuțuri. Pe pagina primă se află portretul nemuritorului Simion Bărnuțiu, ér în text o frumoasă biografă a lui. Doritorii de-a avé acest călindar sê se grăbescă a și-l procura mai de timpuriu, ca sê nu pățescă ca anul trecut, când mulți și-l'ar fi procurat, dér nu mai aveau de unde, căci se vându-se toate esemplarele.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Cursul la bursa din Viena.

Din Decembrie 1898.

Renta ung. de aur 4%	119.95
Renta de corone ung. 4%	97.70
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	119.70
Impr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2%	100.20
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	120.60
Bonuri rurale ungare 4%	95.45
Bonuri rurale croate-slavone	—
Impr. ung. cu premii	157.75
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	138.

Renta de argint austr.	101.15
Renta de hârtie austr.	101.10
Renta de aur austr.	120.05
Losuri din 1860.	140.50
Acții de-ale Băncei austro-ungară	918.—
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	390.—
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	359.50
Napoleondori	9.55—
Mărci imperiale germane	58.97 1/2
London vista	120.45
Paris vista	47.65
Rente de corone austr. 4%	101.50
Note italiene	44.35

Cursul pieței Brașov.

Din 23 Decembrie 1898.

Banota rom. Cump.	9.47	Vând.	9.49
Argint român. Cump.	9.43	Vând.	9.45
Napoleondori. Cump.	9.50	Vând.	9.53
Galbeni Cump.	5.60	Vând.	5.63
Ruble Rusesci Cump.	127.—	Vând.	128.—
Mărci germane Cump.	58.50	Vând.	59.50
Lire turcesci Cump.	10.73	Vând.	—
Scris. fonc. Albina 5%	101.—	Vând.	102.—

ASTHMĂ, Suferințe de pept, tusă,

cum și toate bôlele, **catare** de ale canalului de respirație, gâteliu, plămâni, greutate de respirație, asthmă, flegmă, tusă măgărescă, rēguselă, gâdilitură la gât, început de tuberculôsă se pot depărta mai bine și mai ușor cu intrebuintarea renumitului și după prescripția medicală preparat și recomandat **Ceaiu Sf. George**, un pachet à 50 cr. și praful care aparține ceaiul prafu Sf. George, o cutie à 50 cr., împreună cu prescrierea întretinutării.

Succes se simte după câteva zile.
Mai puțin de 2 pachete nu se trimit. La trimitere cu poșta 20 cr mai mult, pentru pachetare și expediere.

Tote comănde sunt a se adresa direct la **St. Georg's-Apotheke, Wien, V/2, Wimmergasse 33**
Sê se trimită prețul înainte cu mandat postal.

Prafurile-Seidlitz ale lui Moll

Veritabile numai, decât fiecare cutiă este provădută cu marea de apărare a lui A. Moll și cu subscrierea sa.

Prin efectul de leuire durabilă al Prafurilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai cerbicele la stomach și pânțec, în contra cărceilor și acrelei la stomach, constipațiunei cronice, suferinței de ficat, congestiunei de sânge, haemorhoidelor și a celor mai diferite bôle femeesci a luat acest medicament de casă o răspândire, ce crește mereu de mai multe decenii încôce. — Prețul unei cutii originale sigilate 1 fl. v. a.

Falsificațiile se vor urmări pe cale judecătorească.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabilu numai, decât fiecare sticlă este provădută cu marca de scutire și cu plumbul lui A. Moll.

Franzbranntwein-ul și sarea este foarte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire prin tras (frotat) alină durerile de șoldină și reumatism și a altor urmări de rēcălă Prețul unei sticle-originale plumbate 90 cr.

Săpun de copii a lui Moll.

Cel mai fin săpun de copii și dans fabricat după metodu cel mai nou pentru cultivarea rațională a pielii, cu deosebire pentru copii și adulți. Prețul unei bucăți 20 cr. Cinci bucăți 90 cr. Fie-care bucată de săpun pentru copii este provădută cu marca de apărare A. Moll.

Trimiterea principală prin

Farmacistul A. MOLL,

c. și r. furnisor al curții imperiale Viena, Tuchlauben 9.

Comănde din provinciă se efectuează gînic prin rambursă postală.

La deposite se se cêră anumit preparatele provădute cu iscălitura și marca de apărare a lui A. MOLL.

Deposite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Victor Roth, Franz Kellemen și engros la D. Eremia Neșoi, Teutsch & Tartler.

A V I S!

Prenumerățiunile la **Gazeta Transilvaniei** se potă face și renoi ori și când dela 1-ma și 15 a fiă-cărei luni.

Domnii abonați sê binevoiască a arăta în deosebi, când voiesc ca espedarea sê li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se abonează din nou sê binevoiască a scrie adresa amurit și sê arate și posta ultimă.

Administraț. „Gaz. Trans.“

ANUNCIURI

(insertiuni și reclame)

sunt a se adresa subscrisei administrațiunii. în cazul pu-

blicării unui anunciu mai mult de odată se face scădēmēt, care crește cu cât publicarea se face mai de multe-ori.

Administr. „Gazetei Trans.“

Representant pentru Ardeal al morei cu vapor **Bernhard Back Söhne** în Segedin.

Gustav A. Neustädter,

negoț de făină și produse

Strada Vămii Nr. 32.

Făină, numai calități escelente.

Cereale și Leguminose } în toate sorturile.

Saci noi, în toate mărimile.

Făină de oves Knorr, Bisquits de oves etc.

En detail și en gros

cu prețuri ieftine

originale de ți.

La cerere mostre gratis și franco.

Rentele le plătesc cu începerea dela 4 Ianuarie 1899 în cantoral meu în toate zilele dela 2 1/2 până la 6 ore sêra. Fac atenți pe cei interesați, că în primele opt zile sê prezenteze pentru plată numai astfel de cupone, pe care se află subscrisă atât chitanța, cât și co: firmația vieții.

Commandite der Allgemeinen Versorgungsanstalt Wien.